

AUGUSTUSBLAUW

Van Deborah Levy verschenen
ook bij De Geus

Warme melk
De man die alles zag
Dingen die ik niet wil weten
De prijs van het bestaan
Onroerend goed

Deborah Levy

Augustusblauw

Uit het Engels vertaald door
Astrid Huisman en Madelon Janse

DE GEUS

AMSTERDAM • ANTWERPEN

De vertalers ontvingen voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Oorspronkelijke titel *August Blue*,
verschenen bij Hamish Hamilton

Oorspronkelijke tekst © Deborah Levy, 2023
All rights reserved

Nederlandse vertaling © Astrid Huisman,
Madelon Janse en De Geus bv, Amsterdam 2024
Omslagontwerp Paul C. Pollmann/Hamish Hamilton
Omslagbeeld © Ricardo Reis/Millennium Images, UK
Typografie binnenwerk Crius Group, Hulshout, België

ISBN 978 90 445 4972 0

NUR 302

Zelfs onze schaduwen houden van elkaar
als we lopen.

– Chantal Akerman,
Mijn moeder lacht (2024)

1

GRIEKENLAND, SEPTEMBER

Ik zag haar voor het eerst op een rommelmarkt in Athene toen ze twee mechanische danspaarden kocht. De man die ze aan haar verkocht liet een *super heavy duty* AA-zinkbatterij in de buik van het bruine paard glijden. Hij liet haar zien dat ze het paard, dat zo lang was als twee grote handen, kon laten dansen door de staart op te tillen. Om de dans te stoppen moest ze de staart omlaagtrekken. Het bruine paard had een touwtje om zijn hals en ze kon hem sturen door het touwtje naar boven en naar buiten te bewegen.

De staart schoot omhoog en het paard begon te dansen: zijn vier scharnierende benen draafden in de rondte. Vervolgens liet hij haar het witte paard zien, met de zwarte manen en witte hoeven. Wilde ze dat hij een AA in de buik liet glijden zodat ook dit paard zijn dans kon beginnen? Graag, antwoordde ze in het Engels, maar haar accent kwam van elders.

Ik stond naar haar te kijken bij een kraampje waar gipsen beeldjes van Zeus, Athene, Poseidon, Apollo en Aphrodite waren uitgestald. Sommige van deze goden en godinnen waren in koelkastmagneetjes veranderd. Hun laatste metamorfose.

Ze droeg een zwarte vilten deukhoed. Ik kon haar gezicht niet goed zien omdat haar mond en neus bedekt waren door het blauwe medische mondmasker dat we momenteel moesten dragen. Naast haar stond een oude man van een jaar of tachtig. Hij reageerde niet verrukt op de paarden, zij wel. Haar lichaam was geanimeerd, lang en levendig terwijl ze de touwtjes naar boven en naar buiten bewoog. Haar metgezel was star, krom en zwijgzaam. Ik kon het niet met zekerheid zeggen, maar het leek alsof de paarden hem nerveus maakten. Hij bekeek ze mistroostig, benauwd zelfs. Misschien zou hij haar wel overhalen om weg te lopen en haar geld uit te sparen.

Toen ik een blik op de voeten van de vrouw wierp, zag ik haar versleten bruinleren schoenen met hoge slangenleren hakken. De neus van haar rechterschoen tikte, of danste wellicht, in de maat met de paarden, die door haar hand werden aangestuurd en nu samen draafden.

Hopelijk konden ze horen dat ik onder de Atische hemel naar ze riep.

Ze bleef even staan om haar hoed naar voren te trekken.

Terwijl haar vingers naar een pluk haar zochten die onder haar hoed verborgen zat, keek ze mijn kant uit – niet recht naar mij, maar ik voelde dat ze wist dat ik er was. Het was elf uur 's ochtends, maar de stemming die ze op dat moment op me overdroeg was donker en zacht, als middernacht. Er daalde een lichte regen over Athene neer, die de geur van warme, eeuwenoude stenen en uitlaatgassen van auto's en scooters meebracht.

Ze kocht beide paarden en toen ze met haar in krantenpapier gewikkelde bundeltje wegliep, haakte de oude man, haar metgezel, zijn arm door de hare. Ze verdwenen in de menigte. Ze leek ongeveer even oud als ik, vierendertig, en net als ik droeg ze een strak dichtgeknoopte groene regenjas. Hij was bijna identiek aan de mijne, op drie gouden knopen na die op de manchetten waren genaaid. We wilden duidelijk dezelfde dingen. Op dat moment werd ik overvallen door de gedachte dat zij en ik dezelfde persoon waren.

Zij was mij en ik was haar. Misschien zij wel meer dan ik. Ik voelde dat ze had beseft dat ik vlakbij stond en dat ze me aan het uitdagen was.

Een, twee, drie.

Ik begaf me naar het kraampje en vroeg de man of ik de paarden mocht zien. Hij zei dat hij *nét* de laatste twee had verkocht, maar hij had nog meer mechanische dansbeesten, bijvoorbeeld allerlei honden.

Nee, ik wilde de paarden. Ja, zei hij, maar wat mensen meestal leuk vinden is dat je de staart van het beest moet optillen om de dans te starten en hem omlaag moet duwen om die te stoppen. De staart is interessanter dan een saai knopje, zei hij, het lijkt wel magie, en met die staart kon ik de magische dans starten en stoppen wanneer ik maar wilde. Wat deed het ertoe of het een hond was en geen paard?

Mijn pianoleraar, Arthur Goldstein, had gezegd dat niet de piano het instrument was, nee, *ik* was het instrument. Hij had het over mijn absoluut gehoor, mijn leergierigheid en leervermogen als zesjarige, dat alles wat hij me geleerd had niet de volgende dag vervlogen was. Blijkbaar was ik

een wonder. Een wonder. Een wonder. Een keer had ik hem tegen een journalist horen zeggen: Nee, Elsa M. Anderson is niet in vervoering als ze speelt, ze is op de vlucht.

De man vroeg of ik wilde dat hij een super heavy duty AAA-zinkbatterij in een van de honden liet glijden. Hij wees naar een dier dat meer weg had van een vos, met een overdadige porseleinen vacht en een staart die over zijn rug krulde.

Ja, zei hij, de magie zou weer starten, maar dit keer met een gekromde staart. De honden waren kleiner dan de paarden en konden in mijn handpalm staan.

Schijnbaar waren niet de paarden het instrument, nee, het verlangen naar de magie en de vlucht was het instrument.

U bent een mooie dame. Wat doet u in het leven?

Ik zei dat ik pianist was.

Aha, dus ze had gelijk, zei hij.

Wie had gelijk?

De dame die de paarden kocht. Ze vertelde dat u beroemd bent.

Toen ik de ceintuur van mijn regenjas zo strak aantrok dat hij in mijn middel sneed, maakte hij

een geluid als een bom die ontplofte.

U brengt uw liefde vast het hoofd op hol, zei hij.

Ik stak mijn hand in mijn zak en haalde de appel tevoorschijn die ik 's ochtends bij een supermarkt had gekocht. Hij voelde koel en strak als een tweede huid. Ik hield hem tegen mijn gloeiende wang. En toen beet ik erin.

Kijk eens naar deze hond, zei de man die haar de paarden had verkocht. Het is een keeshond, het oudste ras van Midden-Europa. Ze stamt uit het stenen tijdperk. Ik bekeek de witte porseleinen vacht van de keeshond uit het stenen tijdperk en schudde mijn hoofd. Sorry dame, zei hij lachend, de laatste twee paarden hebben al een nieuw thuis gekregen. Mijn klant zag u naar haar kijken. Hij ging zachter praten en gebaarde dat ik dichterbij moest komen.

Ze zei tegen me: Die vrouw wil de paarden, maar ik wil ze ook en ik was hier het eerst.

Ik had het gevoel dat ze mij van iets had beroofd, iets wat ik in mijn leven zou missen. Verdrietig om mijn verlies liep ik bij het kraampje met de dansbeesten vandaan, richting een kar met een lading pistachenoten. Op de grond naast de kar lag de zwarte vilten deukhoed die de vrouw had gedra-

gen. Ze had een klein takje met tere, bleekroze bloemetjes onder het grijze lint gestoken. Eerder die ochtend had ik tijdens een wandeling dezelfde soort bloemetjes op de hellingen van de Akropolis gezien. Mogelijk groeiden ze daar al in de tijd dat echte paarden karrenvrachten marmer bergop trokken om het Parthenon te bouwen.

Ik raapte de hoed op en zocht de vrouw en de oude man maar zag ze nergens meer. Haar mannelijke metgezel was ongeveer even oud als mijn leraar, Arthur Goldstein.

Dat was het moment waarop ik besloot de deukhoed te houden. De paarden waren van haar en niet van mij. Het leek me een eerlijke ruil. Ik zette hem ter plekke op en trok hem naar voren zoals zij had gedaan. En nog iets. Toen ze wegliep met de paarden had ze zich een ogenblik omgedraaid om naar een kat te kijken die niet ver bij mij vandaan op een laag muurtje lag te slapen.

Ik had de gewoonte aangenomen om elke dag lijstjes te maken.

Mijn piano's
Bösendorfer
Steinway

Ik was daar gestopt en had de eenvoudigere piano uit mijn kindertijd achterwege gelaten.

Na een tijdje checkte ik mijn ticket voor de veerboot naar het eiland Poros en zag dat ik nog twee uur te overbruggen had voordat ik me naar de haven van Piraeus moest begeven.